

خرده نگاری برخی از گیاهان رایج در حب سنتی ایران

مؤلفین:

دکتر امیرعباس مینا

دکتر فاطمه راسخ

دکتر سعیده دهقانپور فراشاه

(اعضای هیات علمی دانشگاه پیام نور)

عنوان و نام پدید آور: خرده نگاری برخی از گیاهان رایج در طب سنتی ایران / مؤلفین امیرعباس مینایی فر، فاطمه راستخ، سعیده دهقانپور فراشاه؛ ویراستار علمی فاطمه دانشمند؛ ویراستار ادبی طاهره کوچیکیان.

مشخصات ظاهری: ۱۰۸ ص. : مصور، عکس.

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص ۱۰۲.

موضوع: داروشناسی گیاهی

pharmacognosy : موضوع

موضوع: گیاهان آرویی - ایران

Medicinal Plants Iran: موضوع

شناسه افر ۵۰۰ : راباطنامه، ۱۳۵۸ -

شناسه افزودن: هقانیپور فرشاء، سعیده، ۱۳۵۸ -

شناسه افزوده: دانش، فاطمه و رباعه

وده بندی کنگره: ۵۱۶۰

۱۵/۳۲۱ دیویہ

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸.۳۶۲۱

عنوان کتاب: خرده نگاری برخی از گیاهان ریح در طب سنتی ایران

مؤلفین: دکتر امیرعباس مینایی فر- دکتر دهمه راسخ - نر سعیده دهقانپور فراشاه (اعضای هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

ویراستار ادبی: دکتر طاهره کوچکیان (عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

ویزاستار علمی: دکتر فاطمه دانشمند (عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

ناشر: فرافر

طراح جلد: امیرعباس مینائی فر

صفحہ آرا: محمد جعفر فلاح

ناظر چاپ: محسن فیروزی

نوبت و سال چاپ: اول / پائیز ۹۸

قطع : وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

شایک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۶۶۸-۸-۳

شماره مجوز کتاب: ۳۲۲-۹۸

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

بخش اول : کلیات

۲	روش‌های ارزشیابی مواد دارویی گیاهی خام
۳	توصیه‌های کلی در خصوص چگونگی نمونه برداری
۳	نمونه برداری از بسته‌های بزرگ
۵	نمونه برداری از بسته‌های کوچک
۵	تعیین عوامل خارجی
۶	مطالعات میکروسکوپی و میکروسکوپی
۷	مطالعه میکروسکپی
۸	آماده سازی نمونه‌ها
۹	مواد پودر شده
۹	بافت‌های سطحی برگ‌ها و گل‌ها
۱۱	مقاطع
۱۱	شناسایی اجزاء میکروسکوپی
۱۶	تجزیه بافت‌ها
۱۸	اندازه گیری نمونه‌ها
۱۹	روش کار

بخش دوم : گیاه شناسی و خرده نگاری گیاهان دارویی منتخب از گیاهان رایج در طب سنتی ایران

۲۲	آویشن
۲۴	اگیر
۲۶	بابونه رومی
۲۸	بابونه شیرازی

۳۰		بادیان رومی
۳۲		برگ بو
۳۴		بنگ دانه
۳۶		تاتوره
۳۸		تلخون
۴۰		جوز هندی
۴۲		خشخاش
۴۴		دارچین
۴۶		رازیانه
۴۸		رزماري
۵۰		ريحان
۵۲		ريوند
۵۴		زردچوبه
۵۶		زنجبيل
۵۸		زوفا
۶۰		زيره سبز
۶۲		سنا
۶۴		سنبل الطيب
۶۶		سورنجان (گل حسرت)
۶۸		شاهبیزک (بلادون)
۷۰		شاهدانه
۷۲		شوکران
۷۴		شوید
۷۶		شيرين بيان
۷۸		فلفل سیاه

۸۰	قاصدک
۸۲	کتان
۸۴	کرفس
۸۶	گشنیز
۹۰	مریم گلی
۹۲	میخک
۹۴	نعناع فلفلی
۹۸	هیشه بهار
۱۰۰	هندوانه ابو حمال - حنظل
۱۰۲	منابع

بسمه تعالی

نروید بر زمین هرگز گیاهی که ننوشته است، بر برگش دوايي

مقدمه

گیاهان دارویی همواره مورد توجه انسان‌ها بوده است، این منابع عظیم و متنوع درمانی از بدو پیدایش انسان مورد استفاده بوده و هرگز از ارزش ذاتی آنها کاسته نشده است، در دوره‌ای کوتاه داروهای شیمیایی و سنتزی در بین جوامع بشری مورد استقبال گسترده قرار گرفت، اما با آشکار شدن عوارض جانبی شدید آنها مجدداً اقبال شدیدی نسبت به استفاده از گیاهان دارویی در جهان به وجود آمده، در کشورهایی با تمدن کهن مثل ایران، چین و هند داروهای گیاهی بصورت عامیانه و محلی در بین مردم رواج داشته و دارند، عرضه گیاهان دارویی بصورت فراروی نشده و استاندارد نشده همیشه همراه با حاشه‌های عدم اطمینان همراه بوده و هست، از جمله این حواشی عدم اطمینان از صحت و درستی بیاه عرضه شده بخصوص در مورد گیاهانی که از طبیعت جمع آوری می‌شوند می‌باشد، علاوه بر اشتباه در تشخیص گیاه که منجر به تقلبات سهوی می‌شود، گاهی تقلبات شدیدی نیز به خطا عرضه کننده به جهت سودآوری بیشتر رخ می‌دهد، از اینرو یکی از روشهای تشخیص درستی گیاه، سنجش ماکروسکپی و میکروسکپی آن توسط گیاهشناسان می‌باشد. از آنجا که عموماً گیاهان دارویی بصورت خرد و شکسته شده یا پودر شده عرضه می‌شوند، این روشهای تشخیص میکروسکپی و ماکروسکپی خرده نگاری گفته می‌شود، هرچند جهت استاندارد سازی یک گیاه دارویی عرضه شده مراحل متعدد و مختلف دیگری بعد از تهیه نمونه نگاری نیاز است اما در این کتاب صرفاً به خرده نگاری تعدادی از گیاهان رایج دارویی کشور پرداخته شده چراکه در این مقوله مطلب عمومی و علمی منتشر شده‌ای یافت نشد، لذا بر آن شدیم تا هرچند گوشه‌ای کوچک از این علم را برای دانشجویان و عموم مردم علاقه مند به تصویر بکشیم.

امید است این اثر مورد استفاده پژوهشگران، دانشجویان و علاقه مندان قرار گیرد و سر منشأ تدوین منبعی جامع برای خرده نگاری گیاهان دارویی ایران شود.

دکتر امیرعباس مینایی فر

پائیز ۱۳۹۸